

Werken aan klimaatdictatuur: gevaarlijk geknutsel met kiesrecht

Gerrit Hiemstra
@GerritHiemstra

Naar mijn mening zouden alleen jongeren mogen beslissen over de maatregelen die moeten nemen om de klimaatverandering aan te pakken. Leeftijdsgrens bij 30 jaar. De toekomst is voor hen.

Door [Paul Verburgt](#) - 22 april 2023
Geplaatst in [Democratie](#) - [Klimaat](#)

Na de verrassende uitslag van de Statenverkiezingen gingen er stemmen op om ouderen het kiesrecht te ontnemen. In het stemhokje zouden zij alleen maar voor hun eigen, kortetermijnbelangen gaan en de toekomst van de generaties na hen aan hun laars lappen. Het is niet de eerste keer dat er plannen werden gelanceerd om het kiesrecht te veranderen vanwege de klimaatcrisis. Wat moeten we hiervan denken?

Wie leeft met de overtuiging dat de wereld door opwarming ten gronde gaat, heeft haast. Die is klaar met debatteren en overtuigen, die wil *actie*. In een rechte lijn op het doel af, de wereld redden. De toon die klimaatactivisten aanslaan, laat geen ruimte voor misverstand. Alarmistisch, apodictisch en – naar wie niet direct hosanna roept – beschuldigend. Elke nuance is weg, het absolutisme regeert.

Klimaatdictatuur

Sommigen, zoals minister Sigrid Kaag, zeggen nog wel de moeite te willen nemen om het klimaatbeleid aan de goegemeente 'beter te communiceren', maar ook dat is niet geruststellend. Het is codetaal voor 'beter uitleggen', niet voor luisteren, laat staan voor dialoog, want spreekster heeft het gelijk aan haar kant.

Helemaal aan de andere kant van het klimaatactivistische spectrum tref je figuren aan als 'transitie'-professor Jan Rotmans die ongegeneerd pleiten voor een klimaatdictatuur. In de *mainstream media* hoor je daar nooit iemand over, terwijl ze toch ook wel zullen weten wat een dictatuur betekent:

Werken aan klimaatdictatuur: gevaarlijk geknutsel met kiesrecht

persbreidel, demonstratieverbod, parlement naar huis, dissidenten in het gevang en dwang, dwang en nog eens dwang.

Zo'n klimaatdictatuur is niet een onschuldige hyperbool of een provocerend grapje van een hooggeleerde activist, maar een gif dat anderen een steuntje in de rug geeft om grenzen te overschrijden. Het ['moreel beraad'](#) over het gebruik van geweld om de klimaatcrisis te weren, viel echt niet uit de lucht. En de acties van Extinction Rebellion zijn nu nog 'geweldloos', maar wie zich verdiept in de geschiedenis van deze club, voelt het vuur gloeien. Kijk ook maar naar de betonblokkengooiers van Greenpeace. Het is de wereld van wie-niet-horen-wil-moet-maar-voelen.

Verkeerde kiezers

Tegen deze achtergrond krijgen voorstellen om het kiesrecht aan te passen, iets subtiels, iets legalistisch zelfs. Maar dat is schijn, want ook hier gaat het om het manipuleren van grote groepen burgers om het door een kleine minderheid gewenste klimaatbeleid af te dwingen. Subtieler, maar even dictatoriaal. De basisredenering is dat het huidige electoraat in het stemhokje de verkeerde keuzes maakt.

Verkeerd is elke partij die het klimaat niet op nummer 1 van haar programma heeft staan. GroenLinks, Partij voor de Dieren en – sinds Kaag – ook D66 zijn goed. Sommige politieke partijen kunnen nog op enige coulance rekenen, zoals de ChristenUnie, PvdA en Volt. Zolang ze gewillig bukken misschien ook nog het CDA en de VVD, maar de rest is verkeerd.

Vanaf 16 jaar naar de stembus

Omdat er weinig tot geen groei zit in de drie favoriete partijen, is een groene doorbraak illusoir en zo red je de wereld niet. Daarom kwam D66'er Barbara Baarsma met het plannetje om de kiesgerechtigde leeftijd te verlagen van 18 naar 16 jaar. Ze was niet de eerste, maar zij haalde royaal de pers.

Ze bracht het sereen: je moet de jeugd over de toekomst laten beslissen, want zij hebben nog een heel leven voor zich. Bovendien wennen ze alvast aan de democratie, want de opkomst van (jong)volwassenen blijft behoorlijk achter bij die van 50-plussers en dus moet je ze een beetje op weg helpen.

Groen als gras

Heel nobel, maar daarachter zit een andere agenda. Deze tieners (want dat zijn het) zijn geneigd te stemmen zoals Baarsma wenselijk vindt: progressief en dus voor groene politiek. Mevrouw wil gewoon de electorale visvijver voor GroenLinks, Dierenpartij en haar eigen partij vergroten. Opbrengst: 600.000 extra kiesgerechtigden.

Werken aan klimaatdictatuur: gevaarlijk geknutsel met kiesrecht

Vervelend is wel dat zelfs als al die 600.000 kinderen netjes groen zouden stemmen, dat maar 8 à 9 zetels zou opleveren. Velen zullen echter thuisblijven en ook zullen jongeren in het stemhokje hun gunsten meer verdelen dan Baarsma lief is. Dat zet dus geen groene zoden aan de dijk.

En dus bedacht ze het *stemgewicht*. De stem van een jongere zou meer waard moeten zijn dan van een volwassene, laat staan van een bejaarde die - ik zeg het in mijn woorden - schuldig is aan de klimaatcrisis en geen toekomst heeft. Het is een omslachtige weg om de groene partijen aan een meerderheid te helpen. En riskant, want de sympathie van tieners is vluchtig als lachgas. Vandaag Jesse, morgen Caroline.

Bejaarden geen stemrecht

Dat kan beter, bedacht een lezer van NRC en opperde het idee om 75-plussers hun stemrecht te ontnemen. Die stemmen met de rug naar de toekomst omdat ze die niet meer hebben, zo was kort en goed de redenering. De tip werd opgepikt door - hoe kan het anders - een redacteur Duurzaamheid en Natuur van Trouw die het lafjes een interessant gedachtenexperiment noemde. Maar de onderliggende boodschap was oorverdovend: die oudjes ontkennen de klimaatcrisis en denken als ze gaan stemmen alleen aan zichzelf.

En zo werden 1.200.000 Nederlanders van hun meest basale burgerrecht ontdaan. Zeg 17 zetels in de Tweede Kamer. Voor de goede zaak vanzelfsprekend.

Het kan altijd nog hardhandiger. *Enter* Wouke van Scherrenburg, voorheen gevierd journalist bij de publieke omroep, tegenwoordig veel gevraagd talkshowgast en fervent D66'er. Egoïsme en zelfzucht zijn niet voorbehouden aan 75-plussers, iedereen ouder dan 65 lijdt eraan, aldus Van Scherrenburg. 'Met bloedend democratisch hart' pleitte ze er daarom voor alle 65-plussers hun stemrecht te ontnemen en democratisch te isoleren.

Even rekenen: dat is 3.400.000 kiezers ofwel 20% van de bevolking. 1 op de 5 Nederlanders. Kijk, dat schiet op: 48 zetels als ze allemaal zouden gaan stemmen. Kunnen zo naar de groene partijen.

Na de oudjes de laagopgeleiden?

Wie naar het electoraat van partijen als PVV, SP, BBB en 55-PLUS kijkt ziet daar behalve ouderen ook veel - zoals ze worden genoemd - *laagopgeleiden*. Mensen die geen vervolgstudie hebben voltooid en dus in eenvoudige beroepen werken of thuis zitten. Veelal in menig opzicht kwetsbaar: sociaal, medisch en financieel.

Dat zijn geen kiezers die zich dagelijks bekommeren om de zeespiegel of het smelten van gletsjers. Die stemmen om te overleven, als ze al gaan stemmen.

Het gaat om een kleine 2 miljoen kiezers. Goed voor - als ze allemaal zouden gaan stemmen - 25 Kamerzetels. Tel die op bij de zetels die de 65-plussers moeten inleveren en de helft van het parlement

Werken aan klimaatdictatuur: gevaarlijk geknutsel met kiesrecht

kan worden overgeheveld naar de groene partijen.

Realiteitswaarde en moraliteit

Natuurlijk, de realiteitswaarde van dit geknutsel met het kiesrecht is gering. Het is pure leeftijds- en diplomadiscriminatie, strijdig met elke vezel van de Grondwet en om die reden zullen de plannetjes het niet snel halen.

Tegelijkertijd is het heel bedenkelijk dat hoogopgeleide en invloedrijke Nederlanders deze 'uitsluitende' voorstellen in alle ernst lanceren. Net zo bedenkelijk als de positieve ontvangst in allerlei belangrijke gremia.

Het angstaanjagende is dat de pleitbezorgers zich gelegitimeerd achten omdat zij precies denken te weten wat er met de planeet aan de hand is en wat er nodig is om die 'te redden'. Ze achten zich daarom bevoegd om grote groepen mensen te marginaliseren en de democratie te demonteren. Het is een dictatoriale moraal. Creatief met het kiesrecht, het is helemaal niet zo onschuldig.

[Paul Verburgt](#) schrijft wekelijks in Wynia's Week over politiek en samenleving. Wynia's Week wordt mogelijk gemaakt door de donateurs. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!